

JOS KUIJS

Investeer juist nu

Alle gemeenten staan voor ongekende bezuinigingen en hebben ook al het nodige gesneden in de uitgaven. Griffies zijn hier vaak niet ongeschonden uitgekomen. Vanuit een verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke financiën, hebben griffiers, al dan niet na morele druk, hun aandeel geleverd. Op zich begrijpelijk, maar het is een verkeerde keuze. Griffies zullen juist alle zeilen moeten bijzetten om de raad te ondersteunen en voor het voetlicht bij de bevolking te brengen, anders dreigen raadsleden nog meer tot de grote onbekenden van de gemeente te worden gedegradeerd.

Dit kabinet heeft zo'n beetje op alle mogelijke terreinen hervormingen doorgevoerd, alleen op het gebied van het binnenlands bestuur is het oorverdovend stil. Daar zal ook de rest van deze periode geen verandering in komen. Tegelijkertijd worden gemeenten geconfronteerd met de grootste overheveling van taken sinds misschien wel ooit. Bij die overheveling van taken gaat het in de discussie vooral over de bijpassende bezuinigingen en de ambtelijke capaciteit dan wel expertise van gemeenten. Vrijwel nooit of het politieke stelsel van gemeenten wel uitgerust is voor al die nieuwe taken.

In de brief aan de Tweede Kamer van de verantwoordelijke minister Plasterk over de decentralisaties wordt weliswaar gemeenten een breed ondersteuningspakket aangeboden, maar de woorden raadslid of politiek worden in het hele pakket niet genoemd. Nu is de politieke beleidsvrijheid natuurlijk ook niet gigantisch (in de Tweede Kamer is dat overigens niet veel anders), dus waarom zou je aan de politiek apart aandacht besteden, zou de redenering kunnen zijn. Maar ruimte voor politieke keuzes is er wel degelijk. Denk maar eens even aan het recente geval waarin de gemeente Enschede stelt dat mensen pas voor bijstand in aanmerking komen wanneer ze hun aanvullend pensioen hebben opgesoupeerd. In navolging van deze maatregel over de bijstand zullen er in de nabije toekomst overal in het land kwesties ontstaan over langdurige zieken, ouderen en gebruikers van de jeugdzorg.

Raadsleden lijken in dit hele spel ondergesneeuwd te raken. De zwakke positie die gemeenteraden toch al vaak hebben, wordt door dit hele proces verder verzwakt. Gemeenteraden volgen braaf de agenda van het college, zonder daar een eigenstandige positie tegenover te stellen. In de regel zijn gemeenteraden behoorlijk passief als het om contact met burgers gaat. Ze mogen komen inspreken of mogen gast van de raad zijn, maar burgers actief opzoeken, doen gemeenteraden niet. Verschanst vanachter de muren van de raadszaal, roepen ze tegen burgers: 'Kom maar!', maar die hebben daar helemaal geen zin in. Op die enkele keer na, dat er in hun directe omgeving iets gebeurt.

Individuele raadsleden hebben natuurlijk wel hun contacten in hun gemeenten, al verschilt de intensiteit daarvan per partij en per persoon, maar de raad als geheel heeft dat niet. Er zullen maar weinig gemeenteraden zijn die hoorzittingen, rondetafelgesprekken, of varianten hiervan, hebben georganiseerd met bijvoorbeeld alle betrokkenen uit de jeugdzorg, langdurige ziekenzorg of ouderenzorg. Op die manier missen gemeenteraden niet alleen een kans om goed te worden geïnformeerd, maar zelfs een gouden kans om als gehele gemeenteraad zichtbaar te zijn.

Natuurlijk is de gemeenteraad, anders dan het college, geen eenheid. Politieke verschillen moeten er vooral blijven. Politieke partijen kunnen de gezamenlijke activiteiten juist gebruiken om zich daarna individueel te profileren. Maak als griffie samen met de gemeenteraad een lijst met speerpunten voor het komende jaar; kom het gemeentehuis uit; zoek organisaties en inwoners op; wacht niet op 'Den Haag', maar creëer je eigen vernieuwing!